

Antropolog, sociolog, decan al Facultății de Filosofie din cadrul Universității 'Alexandru Ioan Cuza' din Iași, profesorul Nicu Gavriluță a acordat un interviu Agerpres în care abordează problematica bolilor și incidenței diferitelor afecțiuni asupra organismului uman dintr-o perspectivă aparte, anume cea mentală. Gavriluță se referă la importanța unui psihic pozitiv în contextul existenței unor boli cronice dar și la provocările la care trebuie să facă față medicii în ultimii ani, când tot mai mult se impune tratarea pacientului în integralitatea sa, trup-spirit.

Gavriluță este și director de programe al Societății Academice de Cercetare a Religiilor și Ideologiilor (SACRI) și președinte al Societății Sociologilor din România, autor al volumelor: 'Mama proștilor e mereu gravidă. Sociologia patologiilor cotidiene', 'Mentalități și ritualuri magico-religioase. Studii și eseuri de sociologie a sacralului', 'Antropologie socială și culturală', 'Mișcări religioase orientale'.

□ *Există o perspectivă medicală a bolii. Încă din antichitate se vorbește și despre o perspectivă spirituală dar se pune tot mai des accent și pe o altă perspectivă, cea mentală. Ce părere aveți?*

Nicu Gavriluță: Există astăzi mai multe variante de interpretare a bolii. Prima dintre ele, veche, clasică, este interpretarea de tip medical. Noi o facem într-o manieră modernă, având în atenție realizări de ultimă oră. Ceea ce mi se pare mie interesant este faptul că antropologia, sociologia, ecologia și psihologia vin cu abordări noi, aparent nonconformiste, a maladiei și, în genere, a unor boli mai mult sau mai puțin cunoscute. Aceste științe vin cu o perspectivă spirituală asupra bolii. Ceea ce este realmente uimitor este că descoperirile științifice din domeniul medicinei ne arată sursele profunde, spirituale ale unei boli. Nu întâmplător avem anumite boli, nu întâmplător întâlnim oameni bolnavi, nu întâmplător întâlnim și medicii care reușesc să ne trateze, nu întâmplător ni se transmit de la părinți anumite afecțiuni. Așadar, există o dimensiune spirituală a bolii. Altfel spus, mai precis, mai exact, mai concret, boala are o cauză profundă, o cauză care rezidă în ultimă instanță în elementul mental. Minte noastră creează o realitate, mintea noastră creează o boală, mintea noastră creează mai multe alternative a acestei realități cotidiene.

În ce sens mintea poate crea o boală?

Nicu Gavriluță: În sensul că avem de-a face cu un gând rău, cu o patologie, o suferință, o dramă care ne afectează inclusiv în plan fizic. Până la urmă o boală de inimă, o boală de rinichi, o boală de pancreas sau orice altă boală poate fi expresia în plan fizic a unei suferințe interioare, a unei suferințe profunde. Dincolo de aceste aspect, meditația, concentrația, rugăciunea, echilibrul interior sunt virtuți pe care filosofia le anunță dintotdeauna, de când există ea, le redescoperă astăzi, psihologia și antropologia, și le propune medicilor pentru o viziune mai complexă, o viziune mai nuanțată asupra bolii. Un pacient, de exemplu, nu are în față doar medicul care îl tratează, el are în același timp un om complex, un fel de preot, un fel de maestru căruia i se confesează. De multe ori medicii îmi spun că atunci când primesc vizite de la pacienți primesc în ultimă instanță anumite provocări legate de spovedanie, de povestirea întregii vieți și de aflarea împreună a unei cauze mai profunde a bolii respective.

Este un fel de psihoterapie?

Nicu Gavriluță: Da, dacă vreți ea presupune și un răspuns de ordin spiritual. Atunci apare din partea medicului o provocare extraordinară. El este specializat într-un domeniu anume dar i se cer răspunsuri din domeniul teologiei, filosofiei, psihologiei. Prin urmare, necesitatea abordării acestei problematice într-o manieră mai complexă, mai profundă și obligatoriu interdisciplinară mi se pare a fi de maximă actualitate.

Alimentația are un rol în bolile existente azi?

Nicu Gavriluță: Dintr-un alt punct de vedere cauzele bolii rezidă, e adevărat, din alimentația pe care o avem. Există, după unii autori, o adevărată cultură a morții în ceea ce privește alimentele, încărcătura lor negativă, chimică. Aceste alimente apar pe fondul unor așteptări, pe fondul unor dorințe, a unor pofte. Aceste așteptări, dorințe și pofte sunt și ele construite, sunt stimulate prin intermediul mijloacelor de comunicare moderne, sunt stimulate grație unor interese de natură politică, sunt stimulate grație unor manipulări mai profunde, de ordin subliminal, care au în ultimă instanță ca scop fie ratingul, fie banul. Trăim într-o lume complexă, puțin înțeleasă de cei mai mulți dintre noi, o lume care însă ne invită să privim și realitatea ascunsă a lucrurilor și fața nevăzută a unei boli. Spun toate acestea pentru că ne interesează pe absolut toți, în condițiile în care nu putem ocoli o boală și dorim cu toții să ne vindecăm. Prin urmare, o vindecare autentică, o vindecare adevărată, este vindecarea care pleacă de la datele profunde, intime, și anume de la datele de ordin mental și de la datele de ordin spiritual.

Există boli care se pot vindeca în mod miraculos? Cât de mult ajută latura spirituală în

vindecarea afecțiunilor?

Nicu Gavriluță: Există situații de oameni care au trăit cumplit anumite situații dramatice, ultime. Pur și simplu medicii, unii dintre ei cinici dar în același timp lucizi și responsabili, le-au spus în față că au cancer, că mai au câteva luni de trăit. Ei bine, oamenii aceia s-au întors după mai mult timp perfect sănătoși. Faptul acesta i-a uimit pe medici. Întrebându-i ce s-a întâmplat, cum a fost cu puțință așa ceva, au adus ca exemple, ca mărturii, anumite terapii de ordin spiritual, unii dintre ele din tradiția populară românească, care presupune fie plante, fie ceaiuri, fie arome, fie uleiuri, unguente, ingrediente care asigură în ultimă instanță buna întreținere a corpului. Vreau să spun, ca mic exemplu, că în ultimă instanță soluțiile la multe dintre bolile contemporane erau știute de cei din vechime, fie de anumiți terapeuți din cultura românească tradițională — de babe, de vraci, fie de șamani în anumite zone ale lumii. Cred că șamanismul de exemplu, în amploarea lui, s-a dezvoltat în zona siberiană și cea sud-americană dar de acolo au venit anumite leacuri, soluții, pentru oameni aflați în stare de criză care au reușit să își vindece o boală anume. Nu toți. De multe ori nu reușești deși îți asumi acel tratament cu încredere. Asta înseamnă că el nu este compatibil cu trupul tău, cu ADN-ul tău, cu structura ta psiho-mentală. Nu există boală, există bolnavi, asta înseamnă că în cele din urmă tratamentul trebuie adecvat perfect pe stilul de a fi, pe modul de viață a omului respectiv. De multe ori medicul se vede depășit. De aceea e nevoie de colaborarea mai multor specialiști, a unor psihologi care au și alte deschideri și înțelegeri mai profunde spre un tip de psihologie a adâncurilor, a inconștientului, în genul celei practicate de Carl Gustave Jung, de exemplu. E nevoie de antropologi care vin cu terapiile tradiționale, cu medicina populară care s-a păstrat, și s-a păstrat pentru că oamenii aceia de la țară știau această terapie și o respectau pentru că era eficientă, dădea rezultate. Altfel o uitau. E nevoie de filosofi care să vină cu o altă viziune de înțelegere a vieții, inclusiv a bolii, și în felul acesta sunt speranțe să facem față provocărilor a ceea ce am numit anterior a fi o cultură a morții.

Este nevoie de schimbarea mentalității și a stilului de viață?

Nicu Gavriluță: Obligatoriu. Schimbarea mentalității duce la schimbarea stilului de viață, a modului de viață, dacă e să vorbim în termeni pur sociologici. Ei bine, schimbările acestea sunt de o simplitate surprinzătoare de multe ori. Să faci mișcare este o banalitate cumplită, chiar supărătoare dar este o realitate extraordinar de benefică. Mișcarea o oră pe zi, din care 30 de minute să fie efort mai intens, 30 de minute de efort obișnuit, ajută enorm. Mulți dintre noi devenim prizonierii sedentarismului, suntem oameni care având funcții și având responsabilități nu reușim întotdeauna să avem un stil de viață sănătos. Apoi e vorba despre aerul pe care îl respirăm. E un aer care de multe ori e poluat, de multe ori greu. Este vorba și despre atitudinea noastră interioară. Mie mi se pare lucrul acesta a fi extraordinar. Dacă ai echilibru, deschidere și bunăvoință și faci ceea ce ai de făcut cu mult drag, ideal ar fi și cu pasiune, atunci e mult mai sănătos și mult mai eficient. Drama este următoarea: noi știm toate acestea dar oameni fiind nu

reușim clipă de clipă, zi de zi, să fim așa cum ar trebui să fim. În orice caz, o bună cunoaștere a dimensiunilor ascunse, poate pentru mulți dintre noi oculte și neștiute, a unei boli, a unei situații patologice, o asemenea cunoaștere este mai mult decât benefică.

Altfel spus 'mens sana in corpore sano'?

Nicu Gavriluță: Exact! Vechii antici aveau un model de educație fantastic numit paideea, o educație completă, de bine, care presupunea educarea trupului prin sport, a sufletului prin muzică și a minții prin filosofie. Astăzi este mai mult decât filosofia. Există un ansamblu de științe, printre care și medicina, dar nu singura, care poate duce la un stil de viață cu adevărat sănătos într-o lume complexă a multor și multor provocări. AGERPRES